

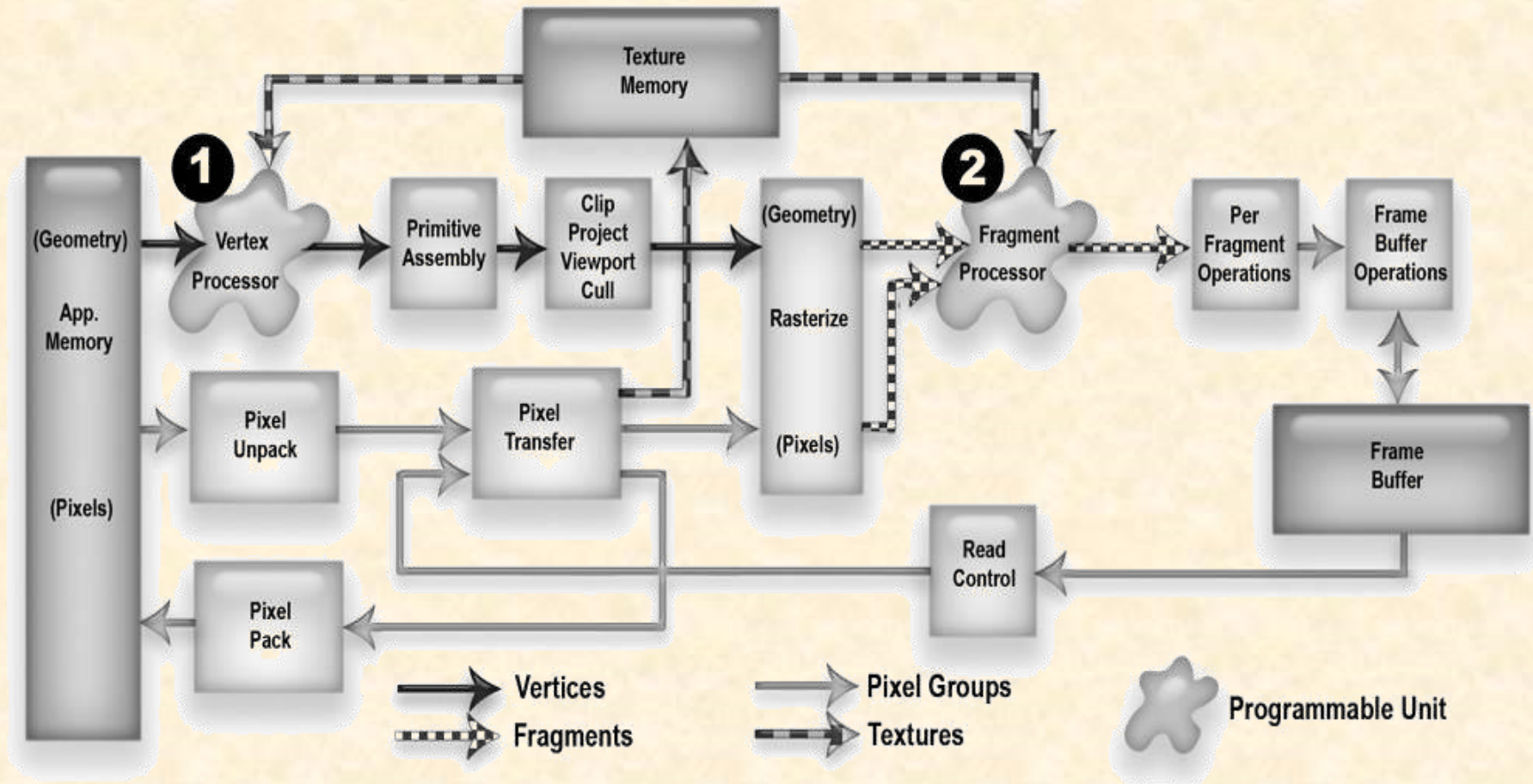
Gràfics 3D

Pintat de geometria, Shaders i Il·luminació

SGI – Màster MEI – curs 18/18 Q1

Pipeline programmable

Pipeline programmable

Pipeline programable

Vertex processor: part de la GPU capaç d'executar un programa per cada vèrtex.

Fragment processor: part de la GPU capaç d'executar un programa per cada fragment.

Shader: codi font d'un programa (o part) per la GPU

- Vertex shader, fragment shader, geometry shader

Program: executable d'un programa per la GPU

- Vertex program, fragment program, geometry program

Pipeline programable

Quan s'activa un **vertex program**, en lloc d'executar-se les operacions **per-vèrtex** prefixades d'OpenGL, s'executa el vertex program.

Quan s'activa un **fragment program**, en lloc d'executar-se les operacions **per-fragment** prefixades d'OpenGL, s'executa el fragment program.

Normalment el vertex/fragment program més senzill haurà de reproduir part de la funcionalitat fixa d'OpenGL.

Pintat de geometria en WebGL

Vertex Buffer Objects

- Permet emmagatzemar vertex arrays en la memòria del servidor (usualment tarja gràfica - memòria ràpida-) amb una eficient transmissió d'informació.
- Poden ser modificats.
- VBO crea un “buffer object” amb tota la informació associada als vèrtexs.

Vertex Buffer Objects

Utilització

- *glGenBuffers (n, *ids)*: Creació dels identificadors
- *glBindBuffer (target, buffid)*: Especifica el *buffer* actiu
target = GL_ARRAY_BUFFER o GL_ELEMENT_ARRAY_BUFFER
- *glBufferData (target, size, *data, usage)*:
Copia les dades al servidor i s'informa
de l'ús que se'n donarà (estàtic, dinàmic, molt dinàmic)

Per a pintar:

- *glBindBuffer (target, buffid)*: Activa *buffer*
- *glDrawArrays (mode, first, count)*: Pinta les dades
- *glDrawElements (mode, count, type, *indices)*:
Pinta amb indexs

Vertex Buffer Objects

Per a indicar a la GPU l'atribut dels vèrtexs a tenir en compte:

```
void glVertexAttribPointer (GLuint index, GLint size, GLenum type,  
                             GLboolean normalized, GLsizei stride, const GLvoid *pointer);
```

Indica les característiques de l'atribut del vèrtex identificat per *index*

index : nom de l'atribut

size : nombre de components que componen l'atribut

type : tipus de cada component (GL_FLOAT, GL_INT, ...)

normalized : indica si els valors de cada component s'han de normalitzar

stride : offset en bytes entre dos atributs consecutius (normalment 0)

pointer : offset del primer component del primer atribut respecte al buffer (normalment 0)

```
void glEnableVertexAttribArray (GLuint index);
```

Activa l'atribut del vèrtex identificat per *index*

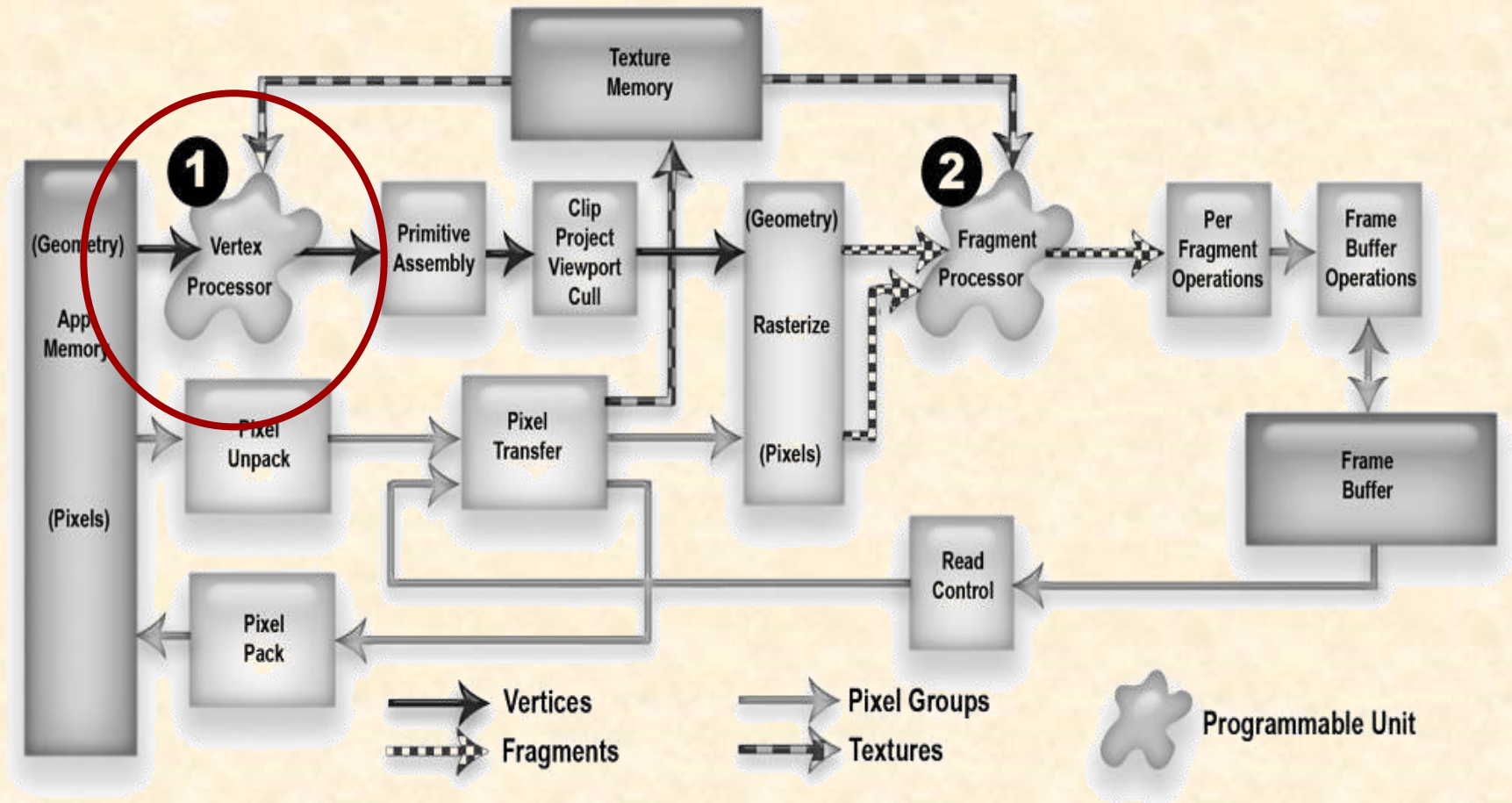
index : nom de l'atribut a activar

Vertex Buffer Objects

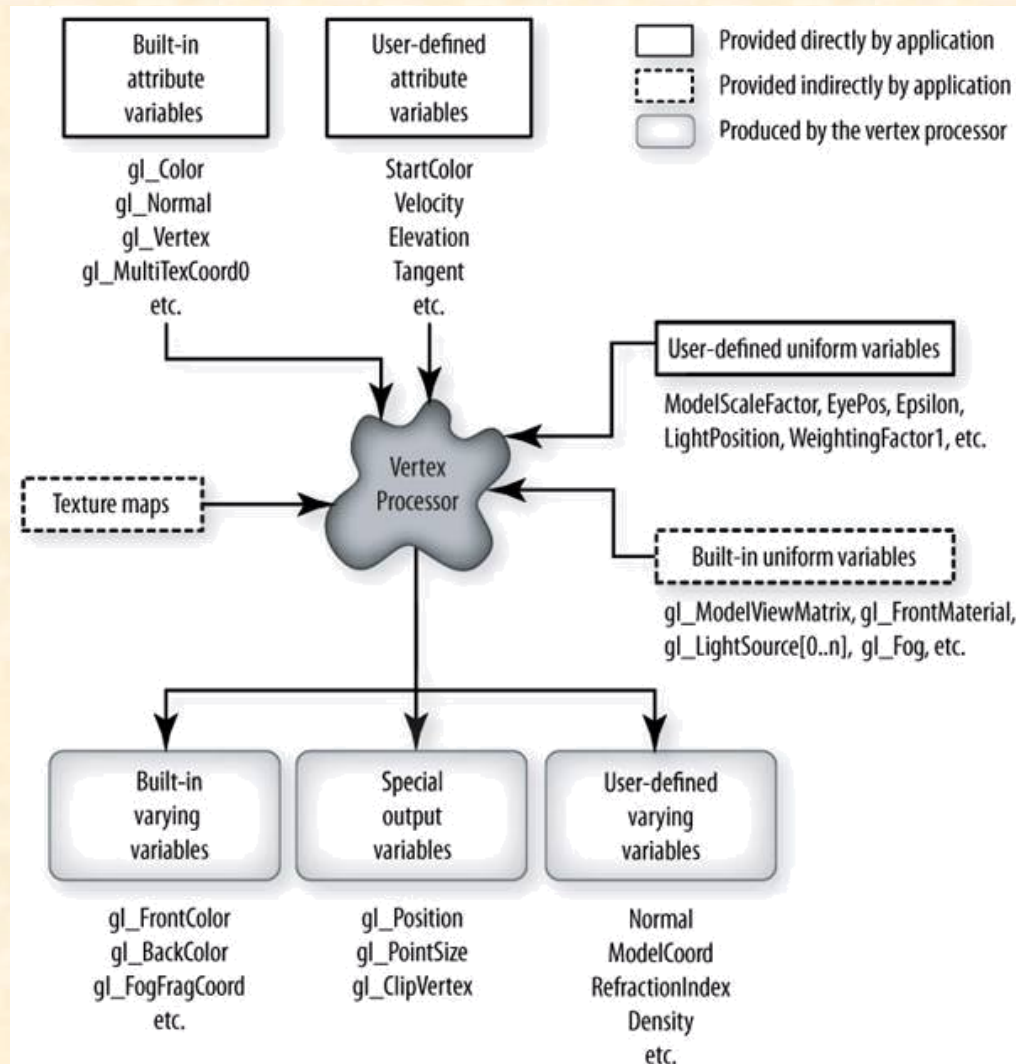
- Amb *vertex buffer objects*:
 - OpenGL copia les dades en el moment d'inicialitzar-les
 - En temps de pintat només es passa una espècie de punter

Shaders

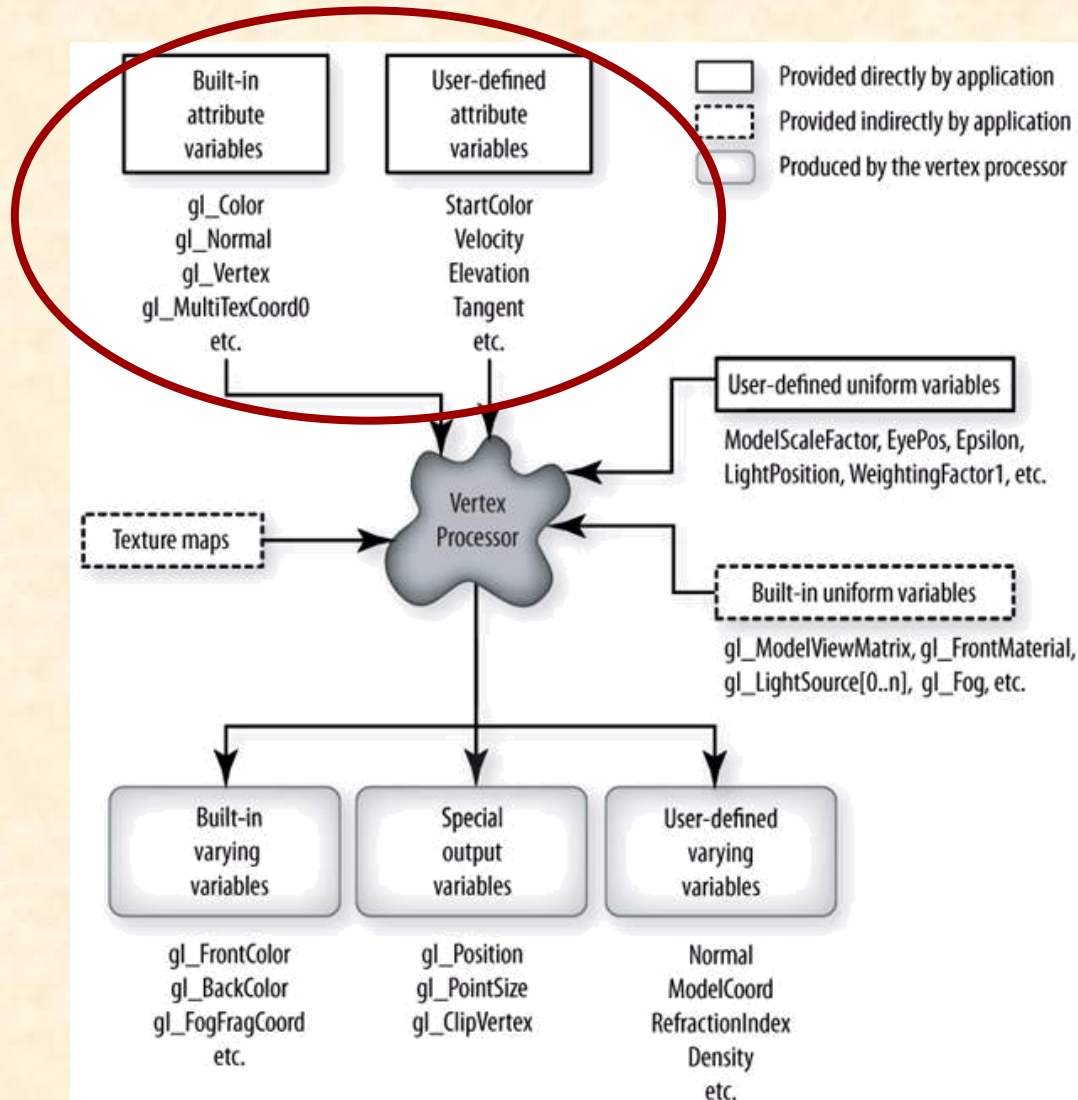
Vertex shaders

Vertex shaders

Vertex shaders

Vertex shaders

Attribute variables: són variables que representen els *atributs* d'un *vèrtex*. Poden canviar de valor per cada *vèrtex* d'una mateixa primitiva.

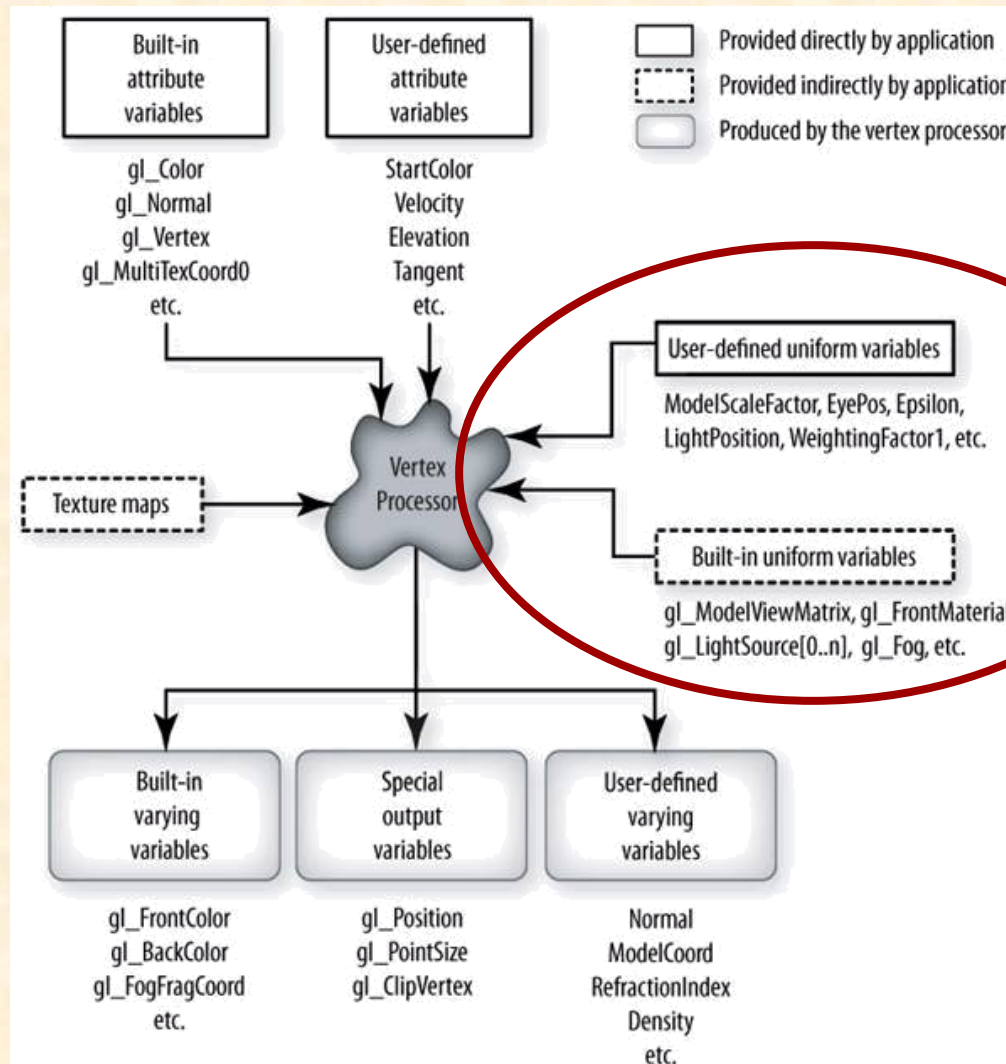
Built-in attributes: atributs predefinitos (*en WebGL tots són User-defined*)

- Des de l'aplicació s'envien amb glColor, glNormal...
- Des del shader s'accedeixen amb gl_Color, gl_Normal, gl_Vertex...

User-defined attributes: (cal declarar-los)

- Des de l'aplicació s'envien amb glVertexAttrib i es lliguen a un nom amb glGetAttribLocation.
- Des del shader s'accedeixen amb un nom arbitrari definit per l'usuari: velocitat, etc.

Vertex shaders

Vertex shaders

Uniform variables: són variables que canvien amb poca freqüència. Com a molt poden canviar un cop *per a cada primitiva* (però no per a cada vèrtex de la primitiva).

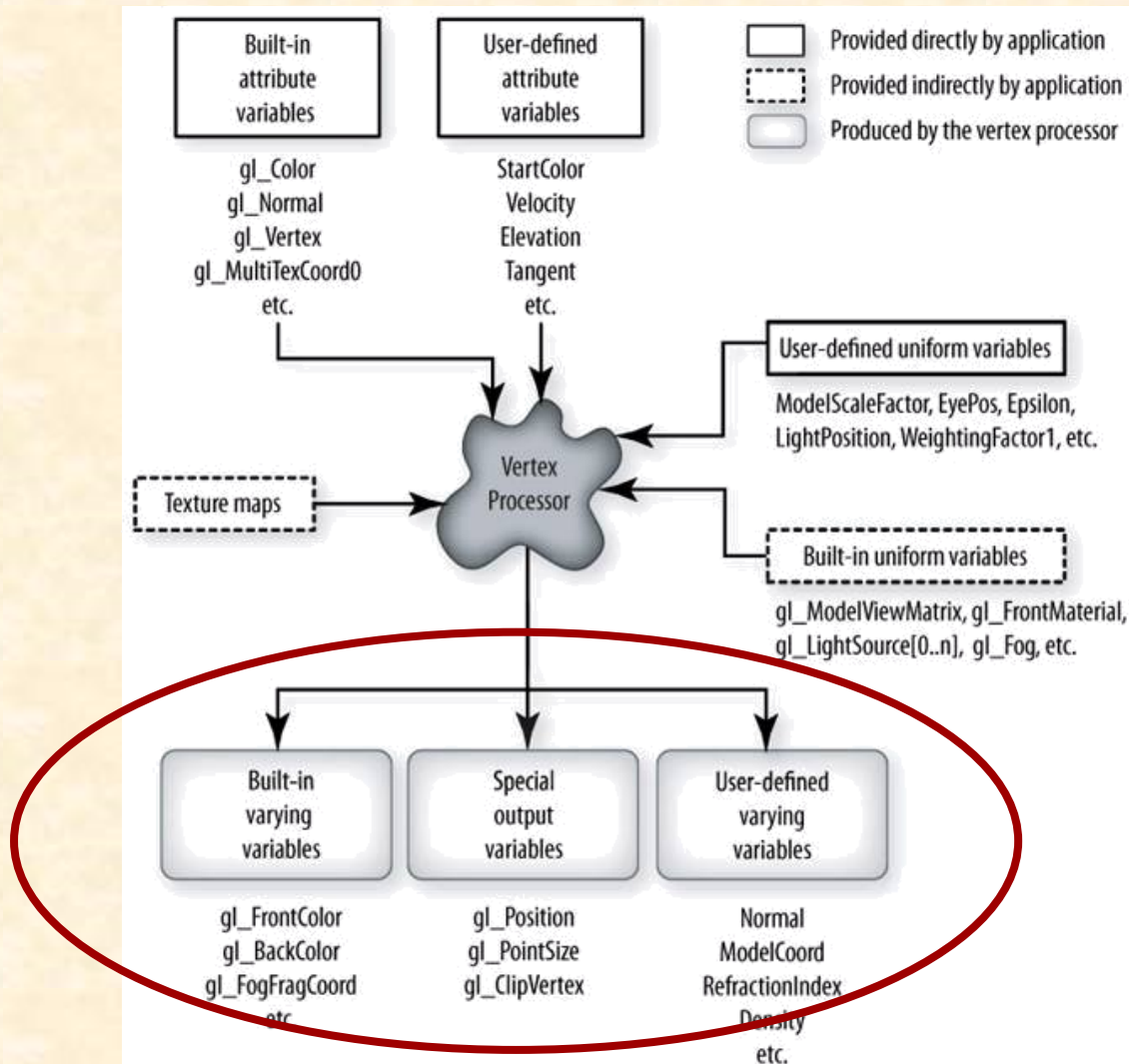
Built-in variables: són variables d'estat OpenGL (*en WebGL tots són User-defined*)

- Des del shader s'accedeixen amb `gl_ModelViewMatrix`, `gl_LightSource[0..n]`, etc

User-defined variables: cal declarar-les

- Des de l'aplicació s'envien amb `glUniform` i es lliguen a un nom amb `glGetUniformLocation`.
- Des del shader s'accedeixen amb un nom arbitrari definit per l'usuari: `EyePos`, etc.

Vertex shaders

Vertex shaders

Varying variables: són variables que es passen del vertex program al fragment program.

Pel vertex program són de sortida.

Pel fragment program són d'entrada, i es calculen per interpolació.

Built-in: predefinides (gl_FrontColor...) *En WebGL tots són User-defined*

User-defined: definides per l'usuari: (Normal, Refraction...); cal declarar-les.

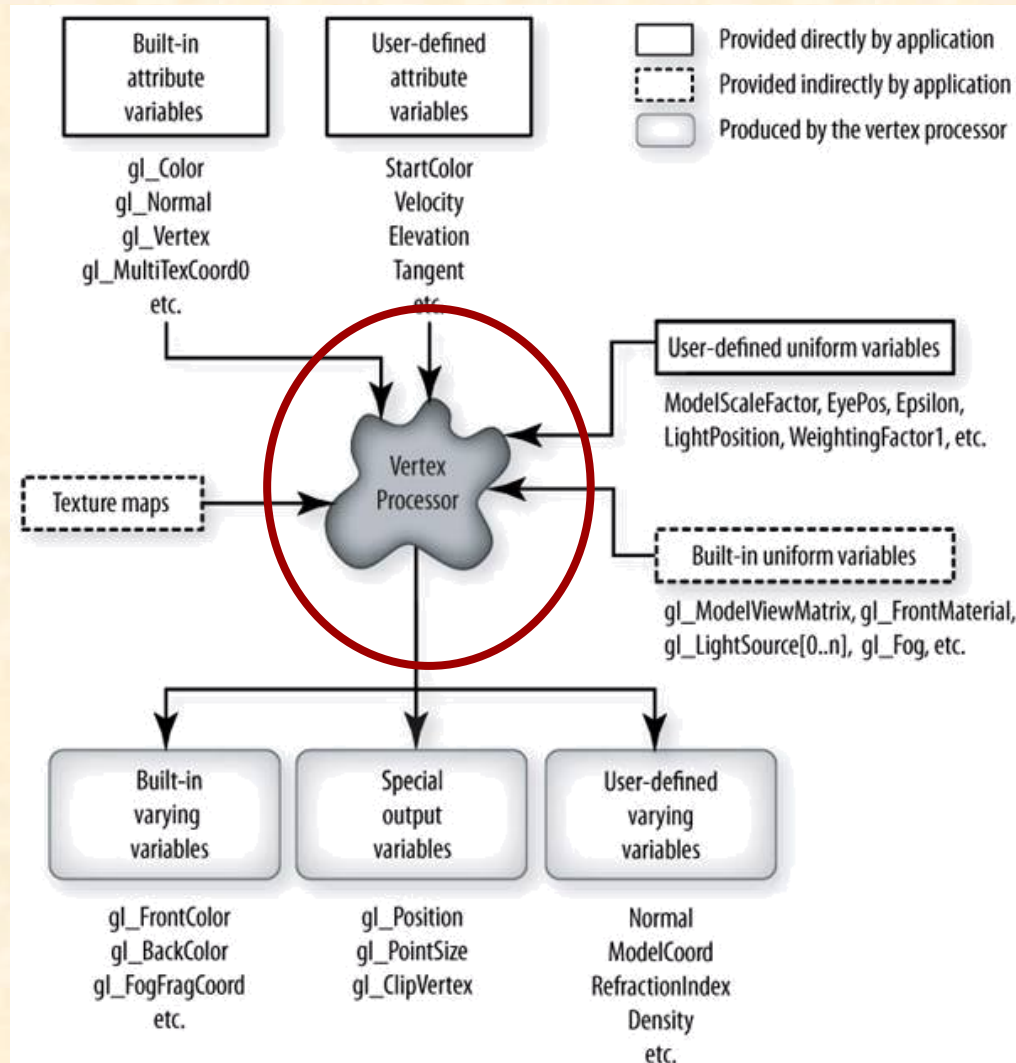
Vertex shaders

Special output variables: són variables que representen valors que ha de calcular el vertex program.

Com totes les predefinides, comencen amb `gl_` i no cal declarar-les.

Com a mínim ha de calcular **`gl_Position`**: coordenades del vèrtex en coordenades de clipping. Normalment ho farà multiplicant el vèrtex per la Modelview i la Projection.

Vertex shaders

Vertex shaders

Un vertex program s'executa per cada vèrtex que s'envia a OpenGL.

Les tasques *habituals* d'un vertex program són:

- Transformar el vèrtex (object space → clip space)
- Transformar i normalitzar la normal del vèrtex (eye space)
- Calcular la il·luminació del vèrtex
- Generar coordenades de textura del vèrtex
- Transformar les coords de textura

Exemple vertex shader

// uniform qualified variables are changed at most once per primitive

uniform float CoolestTemp;

uniform float TempRange;

uniform mat4 uMVMatrix;

uniform mat4 uPMatrix;

// attribute qualified variables are typically changed per vertex

attribute float VertexTemp;

attribute vec3 aVertexPosition;

// varying variables communicate from the vertex to fragment

varying float Temperat;

void main() {

 Temperat = (VertexTemp - CoolestTemp) / TempRange;

 gl_Position = uPMatrix * uMVMatrix * vec4 (aVertexPosition, 1.0);

}

Exemples de VS

Il·luminació bàsica dependent de la normal

Usar la normal com a color

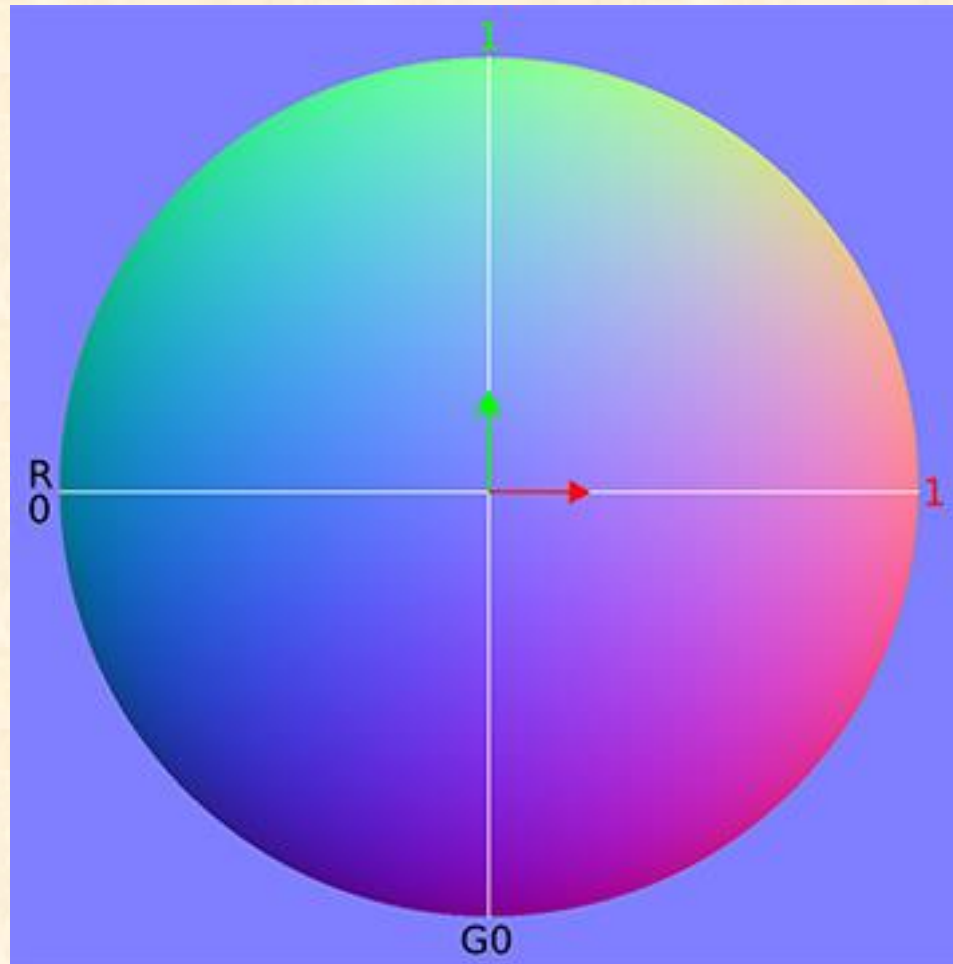
Deformació en el sentit de la normal

Altres:

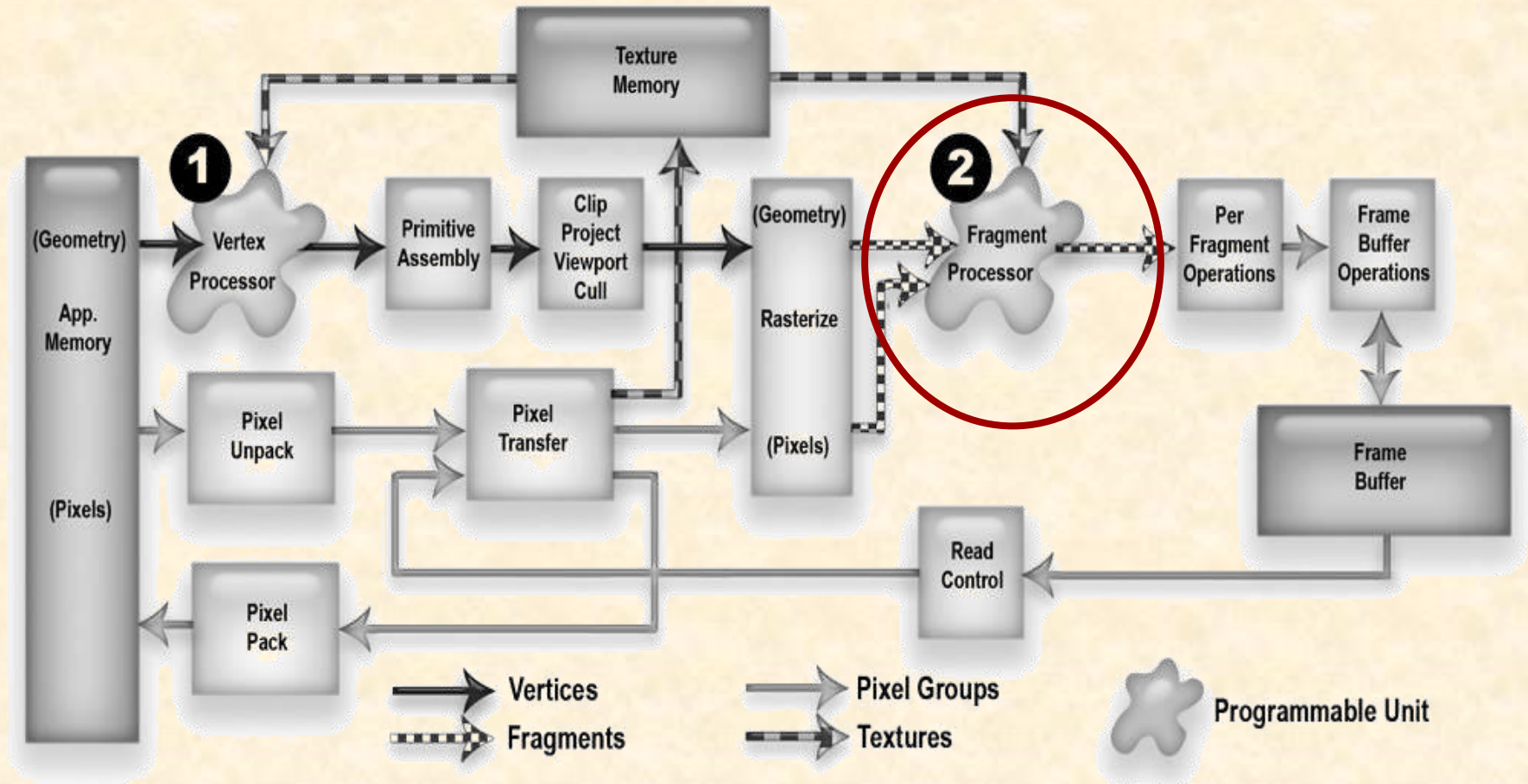
Projectar suaument sobre $Y=0$

Gradient de color

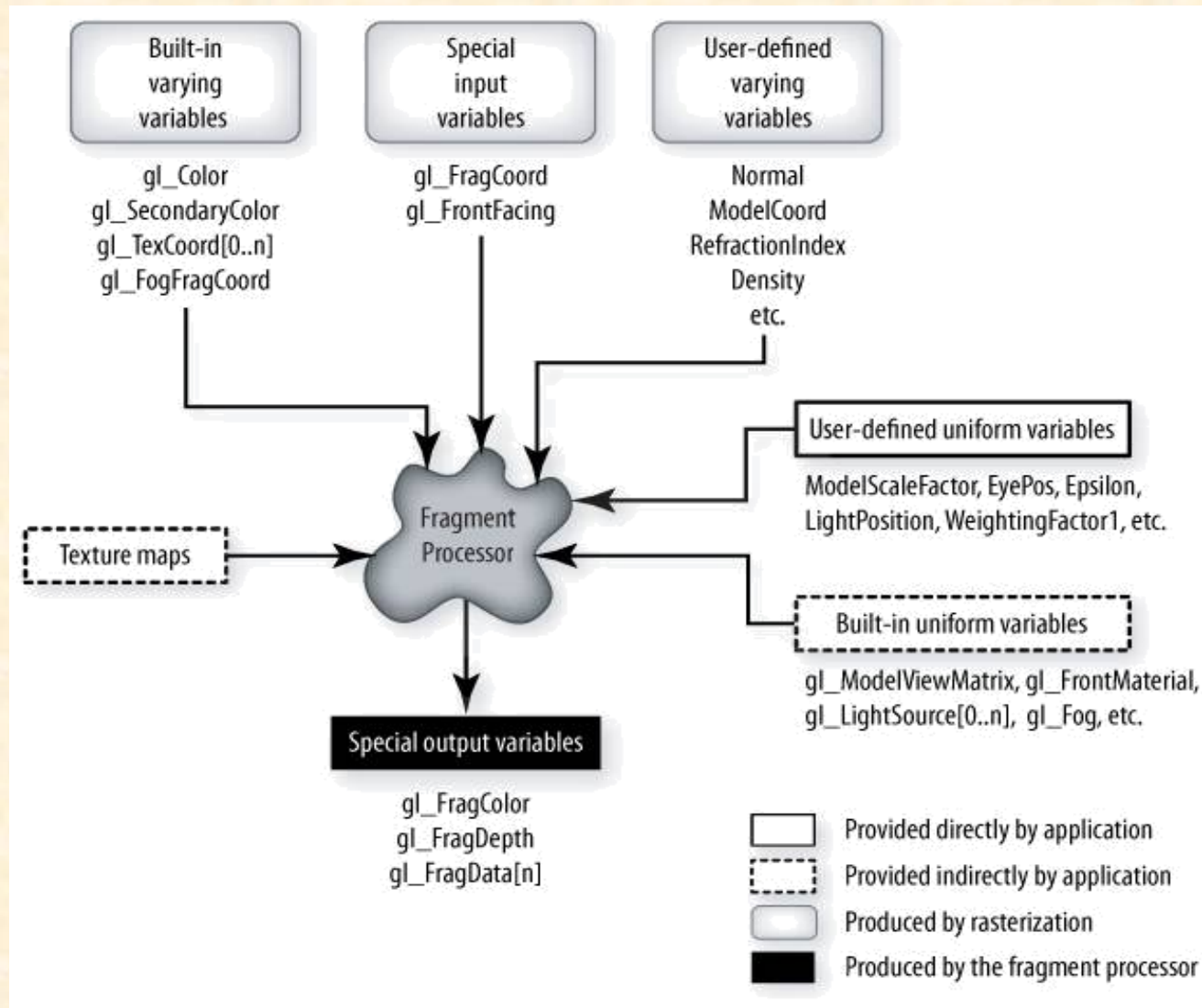
Normal com a color

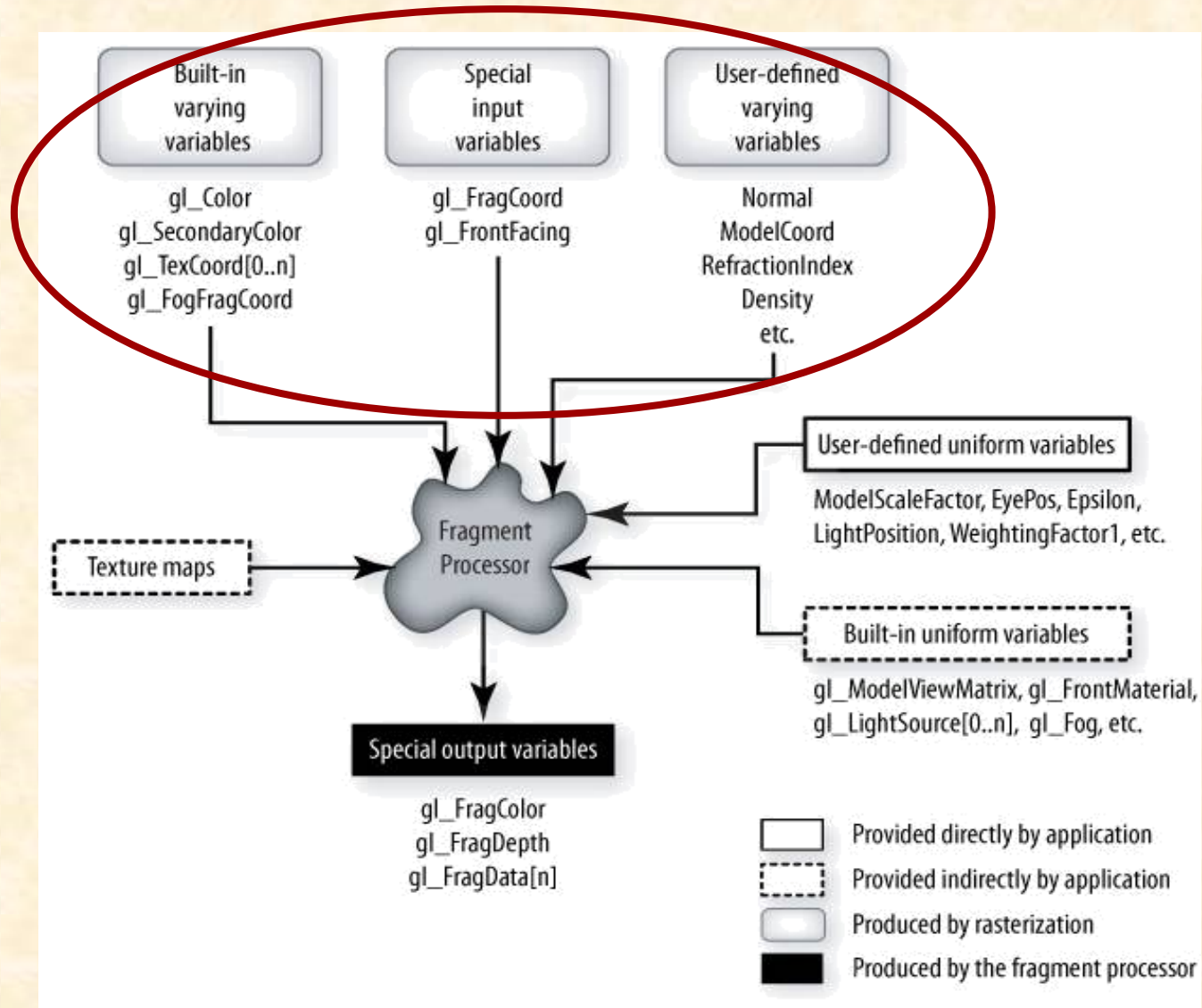
Fragment shaders

Fragment shaders

Fragment shaders

Fragment shaders

Varying variables: són variables que es calculen al vertex shader i s'envien al fragment shader. Els valors que arriben per a cada fragment són el resultat d'interpol·lar els valors calculats a cada vèrtex.

Varying predefinitos:

- `varying vec4 gl_Color;`
- `varying vec4 gl_TexCoord[];`
- ...

En WebGL no hi ha cap predefinit, tots s'han de declarar!

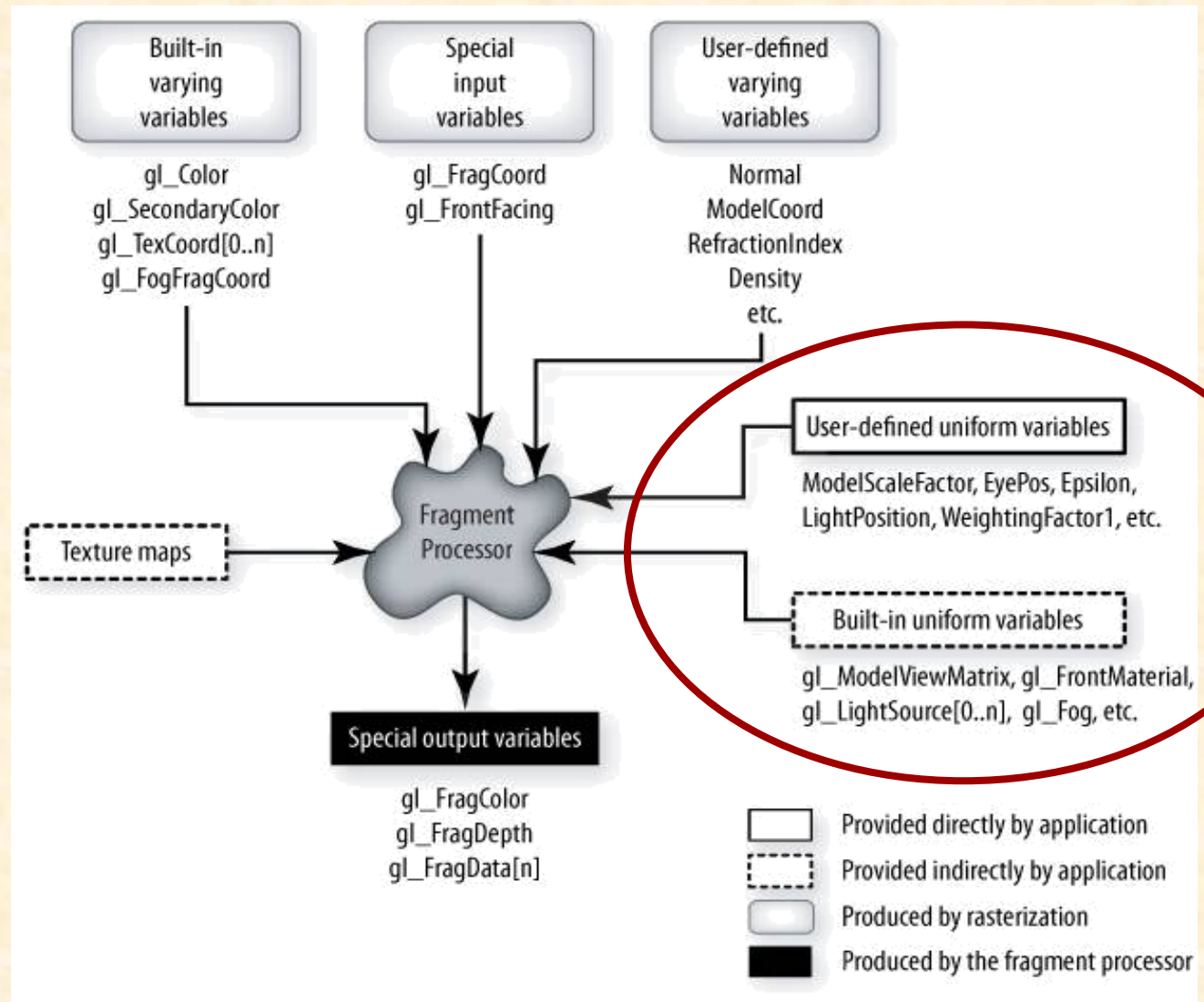
Fragment shaders

Special input variables: calculats per OpenGL de forma automàtica; es poden llegir al fragment shader:

```
vec4 gl_FragCoord;    // coordenades del fragment (window space)
```

```
bool gl_FrontFacing;  // true si el fragment és d'un polígon frontface
```

Fragment shaders

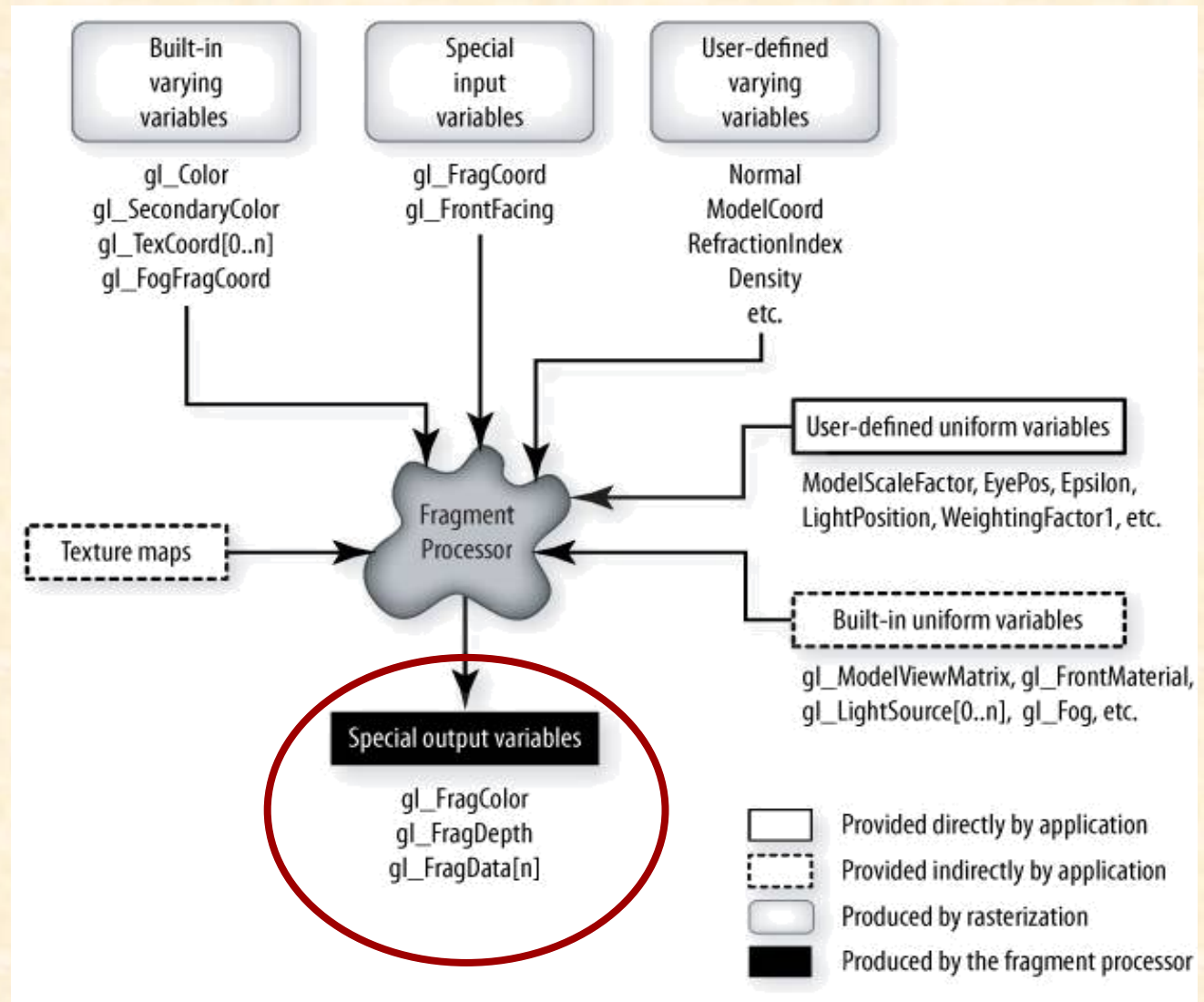

Fragment shaders

Uniform variables: són variables que canvien amb poca freqüència. Com a molt poden canviar un cop per cada primitiva (però NO per cada vèrtex de la primitiva).

- **Built-in uniforms:** corresponen a variables d'estat d'OpenGL (***en WebGL tots són User-defined***)
 - Des del shader s'accedeixen amb `gl_ModelViewMatrix`, `gl_LightSource[0..n]`, etc
 - Són les mateixes pels vertex shaders i pels fragment shaders.
- **User-defined uniforms:**
 - Des de l'aplicació s'envien amb `glUniform` i es lliguen a un nom amb `glGetUniformLocation`.
 - Des del shader s'accedeixen amb un nom arbitrari definit per l'usuari: `EyePos`, etc.

Fragment shaders

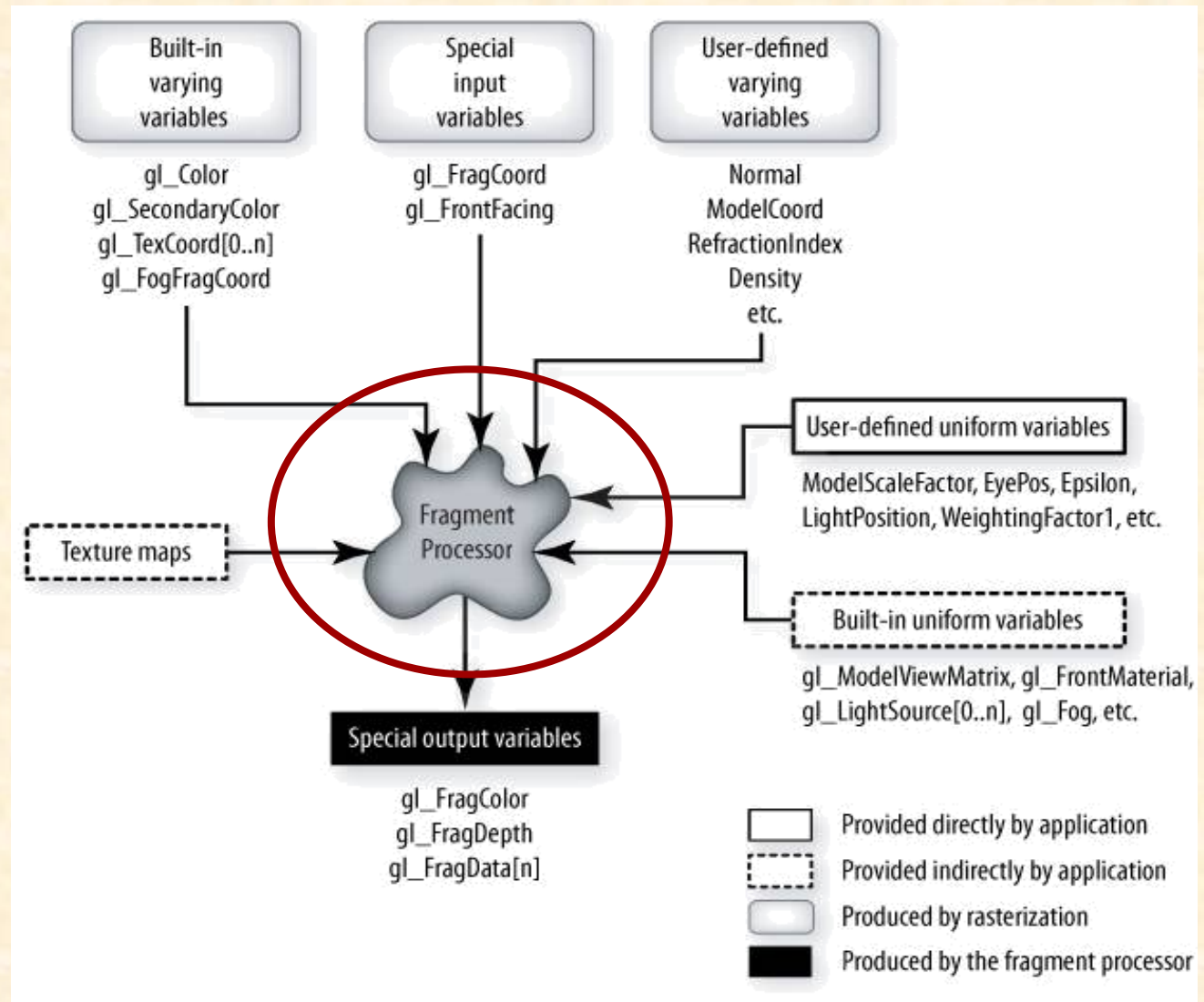

Fragment shaders

Special output variables: són els valors que ha de calcular el fragment shader:

- `vec4 gl_FragColor` // color del fragment (abans de blending)
- `float gl_FragDepth` // depth final del fragment (pel z-buffer)
- `vec4 gl_FragData[]` // usat per MRT (`glDrawBuffers`)

Fragment shaders

Fragment shaders

Un fragment shader s'executa per cada fragment que produeix cada primitiva.

Les tasques habituals d'un fragment shader són:

- Accedir a textura
- Incorporar el color de la textura
- Incorporar efectes a nivell de fragment (ex. boira).

I el que no pot fer un fragment shader:

- Canviar les coordenades del fragment (sí pot canviar **gl_FragDepth**)
- Accedir a informació d'altres fragments

Exemple fragment shader

```
uniform vec3 CoolestColor;
uniform vec3 HottestColor;
// Temperat contains the interpolated per-fragment value of
// temperature set by the vertex shader
varying float Temperat;
void main()
{
    // get a color between coolest and hottest colors, using
    // the mix() built-in function
    vec3 color = mix (CoolestColor, HottestColor, Temperat);
    // make a vector of 4 floats numbers by appending alpha of 1.0
    gl_FragColor = vec4 (color, 1.0);
}
```

Aspectes del llenguatge GLSL

Introducció a GLSL

GLSL = OpenGL Shading Language

Llenguatge d'alt nivell (similar a C) per escriure *shaders* (programes que s'executen a la GPU).

GLSL és estàndard a partir de la versió 2.0 d'OpenGL.

Aspectes de GLSL

Sintaxi similiar a C/C++

El punt d'inici és la funció **void main()**

Extensions al llenguatge C:

- Tipus float, int, bool
- Tipus **vec2**, **vec3**, **vec4** (vectors)
- Tipus **mat2**, **mat3**, **mat4** (matrius 2x2, 3x3, 4x4)
- Tipus **sampler1D**, **sampler2D**, **sampler3D** (textures 1D, 2D i 3D)
- Qualificadors **attribute**, **uniform**, **varying**

Aspectes de GLSL

Funcions pre-definides:

- Matemàtiques, geomètriques (producte escalar, vectorial...)
- Accés a un valor d'una textura.

Diferències bàsiques amb C/C++:

- No hi ha conversió automàtica de tipus.
- No suporta: apuntadors, char, double, short, long.
- Les funcions tenen paràmetres d'entrada **in**, sortida **out** i entrada/sortida **inout**. En tots els casos es passa per valor.

Tipus en GLSL

Tipus existents en C/C++:

- float `float a = 2.4e5;`
- int `int numTextures = 4;`
- bool `bool found = false;`

Tipus en GLSL: vectors

Vectors de 2,3,4 components de float, int, bool

- `vec2, vec3, vec4` → vectors de 2,3,4 floats
- `ivec2, ivec3, ivec4` → vectors de 2,3,4 int's
- `bvec2, bvec3, bvec4` → vectors de 2,3,4 bool's

Un vector pot representar:

- Punts/vectors: es pot accedir amb `.x, .y, .z, .w`
- Colors: es pot accedir amb `.r, .g, .b, .a`
- Coord textura: es pot accedir amb `.s, .t, .p, .q`

Tipus en GLSL: matrius

Matrius 2x2 ,3x3, 4x4 de float

- mat2, mat3, mat4

Exemple:

```
mat4 transform;
```

```
vec4 col = transform[2];    // vector 3ª columna
```

```
float v = transform[col][fila];
```

Tipus en GLSL: samplers

Representen textures 1D, 2D, 3D

- sampler1D, sampler2D, sampler3D
- samplerCube → textura cube-mapping
- sampler2DShadow → textura per shadow mapping

Exemple:

```
uniform sampler2D mySampler;
```

```
vec4 color = texture2D(mySampler, gl_TexCoord[0].st);
```

Tipus en GLSL: struct

Tenen un comportament molt similar a C/C++:

```
struct MyLight
{
    vec3 position;
    vec3 color;
};
```

```
MyLight light0 (vec3(1.0, 0.0, 0.0), vec3(1.0, 1.0, 1.0));
```

Tipus en GLSL: arrays

Es poden definir arrays de qualsevol tipus.

Quan es passen com a paràmetre es comporta com si es copies tot l'array.

```
struct MyLight  
{  
    vec3 position;  
    vec3 color;  
};
```

```
MyLight lights[2];  
mat4 matrius[3];
```

Variables en GLSL

Es poden declarar immediatament abans del seu ús.

Es poden inicialitzar les variables (excepte les variables **attribute**, **uniform** i **varying**)

La inicialització de tipus bàsics és igual que en C/C++:

```
float b=2.6;
```

La inicialització de tipus agregats adopta la forma de crida a un constructor:

```
vec4 v = vec4(1.0, 2.0, 3.0, 4.0);
```

```
MyLight L = MyLight(v, v);
```


Variables en GLSL

La inicialització de matrius es fa per columnes

```
mat2 m = mat2(1.0, 2.0, 3.0, 4.0);
```

```
m = [ 1.0  3.0 ]  
     [ 2.0  4.0 ]
```

Qualificadors en GLSL

attribute

- App → VP (poden variar per vèrtex)
- Es declaren en àmbit global; són read-only (*)
- Només poden ser float, vec2, vec3, vec4, mat2, mat3, mat4

uniform

- App → VP/FP (poden variar per primitiva)
- Es declaren en àmbit global; són read-only (*)
- Poden ser de qualsevol tipus.

varying

- VP → FP
- Es declaren en àmbit global; són de sortida pel VP i read-only pel FP

const

- Valor constant del VP/FP; són read-only.

<sense qualificador>

- Variable local o global que es pot llegir i escriure
- El temps de vida està limitat a cada execució del shader

Control en GLSL

Funcionament similar a C+:

- for, while, break, continue
- if/else
- **discard** → s'utilitza per descartar el fragment (impedir que s'actualitzi el frame buffer)

Operadors en GLSL

Swizzling:

El operador de selecció “.” es pot usar per seleccionar els elements d’un vector en un ordre determinat.

Exemples:

```
vec4 v;  
v.rgba;           // vec4  
v.rgb;            // vec3  
v.xy;             // vec2  
v.abgr;           // vec4, diferent ordre  
v.xy = vec2(2.0, 3.0); // només canvia x, y
```

Operadors en GLSL

La majoria d'operadors, quan s'apliquen a un vector, en realitat s'apliquen a cada component. Exemples:

```
vec4 u,v,w;
```

```
float a;
```

```
w=u+v;    // suma de dos vectors
```

```
w=a+u;    // es suma l'escalar a cada component
```

```
w++;      // incrementa totes les components
```

Funcions en GLSL

Qualificadors de paràmetres de funcions:

in: paràmetre d'entrada (es passa per valor).

Copy in but don't copy back out; still writable within the function

out: paràmetre de sortida (es retornarà per valor)

Only copy out; readable, but undefined at entry to function

inout: paràmetre d'entrada/sortida (es passa i es retorna per valor)

Copy in and copy out

Funcions en GLSL

Exemple:

```
void computeCoord(in vec3 normal, inout vec3 coord)
{
    coord = coord + normal;
}
```

```
vec3 computeCoord(in vec3 normal, in vec3 coord)
{
    return coord + normal;
}
```

Funcions predefinides

Funcions matemàtiques:

`sin()`, `cos()`, `tan()`, `asin()`, `acos()`, `atan()`

`radians()`, `degrees()`

`pow()`, `exp()`, `exp2()`, `log()`, `log2()`, `sqrt()`

`abs()`, `floor()`, `ceil()`

- `floor(8.2) → 8.0`

- `ceil (8.2) → 9.0`

`fract()`, `mod()`

- `fract(8.4) → 0.4`

Funcions predefinides

Funcions geomètriques (vec és float, vec2, vec3 ó vec4)

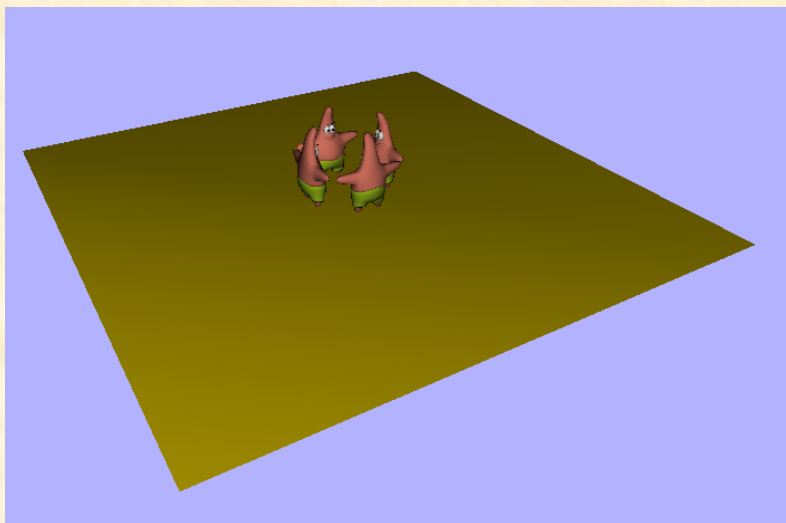
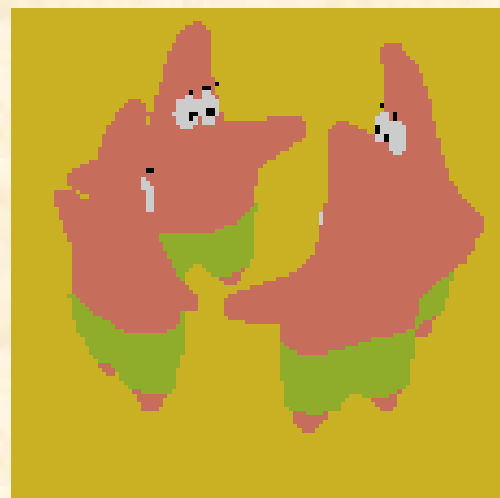
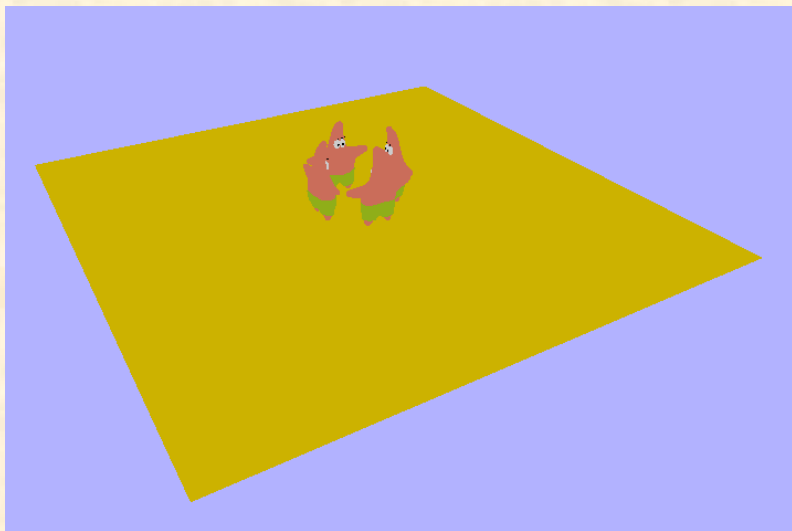
- float length(vec v);
- float distance(vec, vec); // distància entre dos punts
- float dot(vec, vec); // prod. escalar
- vec3 cross(vec3, vec3); // prod. vectorial
- vec normalize(vec); // retorna vector unitari
- vec reflect(vec I, vec N); // sentit de I!
- vec refract(vec I, vec N, float mu);
- Producte de matrius i vectors amb matrius (ex. $M \cdot v$)

Funcions predefinides

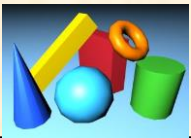
Funcions d'accés a textures:

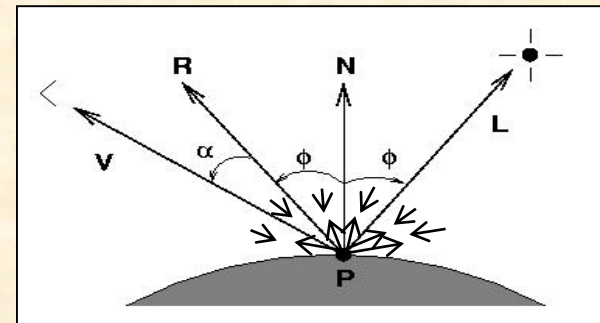
- `vec4 texture1D(sampler1D sampler, float coord);`
- `vec4 texture2D(sampler2D sampler, vec2 coord);`
- `vec4 texture3D(sampler3D sampler, vec3 coord);`
- `vec4 textureCube(samplerCube s, vec3 coord);`

Càlcul de la il·luminació

Resum Models Empírics

Color d'un punt degut a...	Depèn de la normal?	Depèn de l'observador?	Exemple
Model ambient	No	No	
Model difús	Sí	No	
Model especular	Sí	Sí	

$$I_{\lambda}(P) = I_{a\lambda} k_{a\lambda} + \sum_i (I_{f_i\lambda} k_{d\lambda} \cos(\Phi_i)) + \sum_i (I_{f_i\lambda} k_{s\lambda} \cos^n(\alpha_i))$$

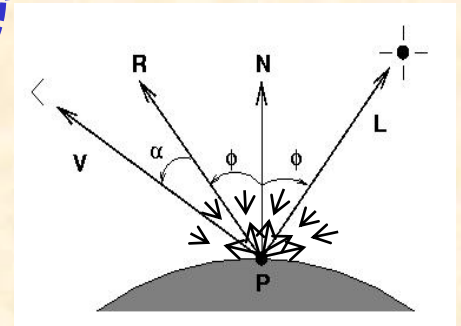
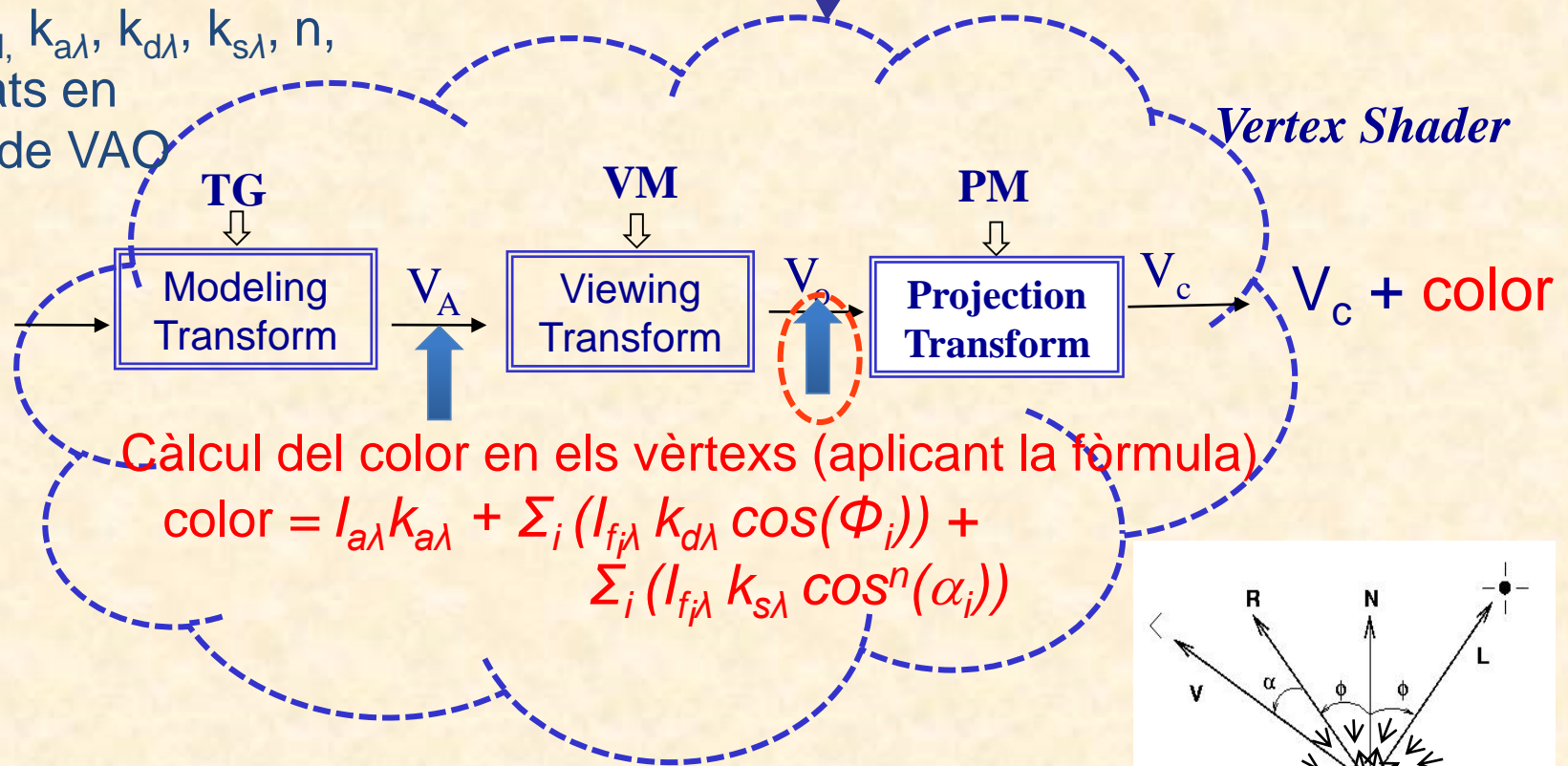
Càlcul del color del punt en el Vertex Shader

Uniforms:

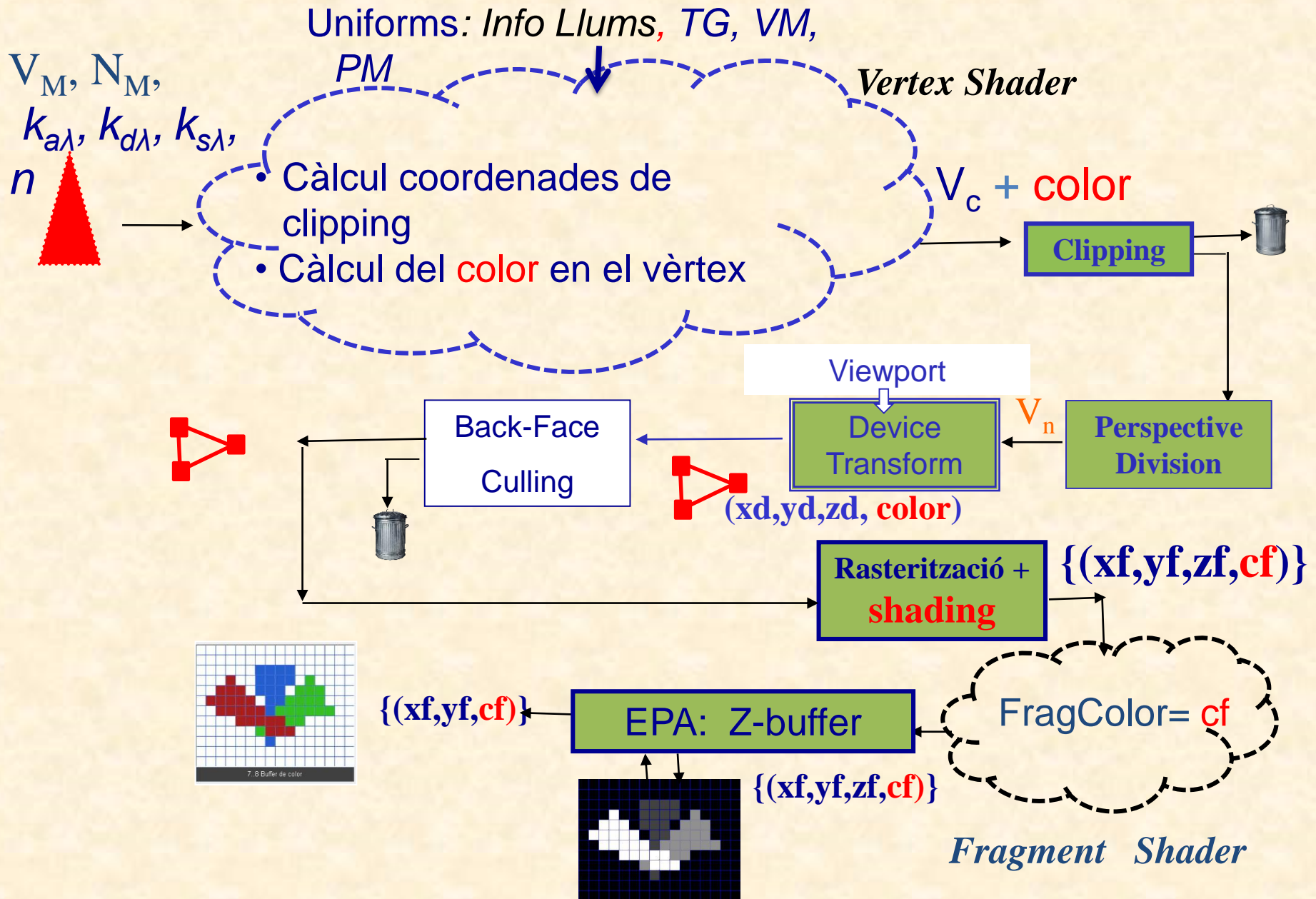
- Fonts de llum actives => color, posició
- Color llum ambient

Atributs del vèrtex:

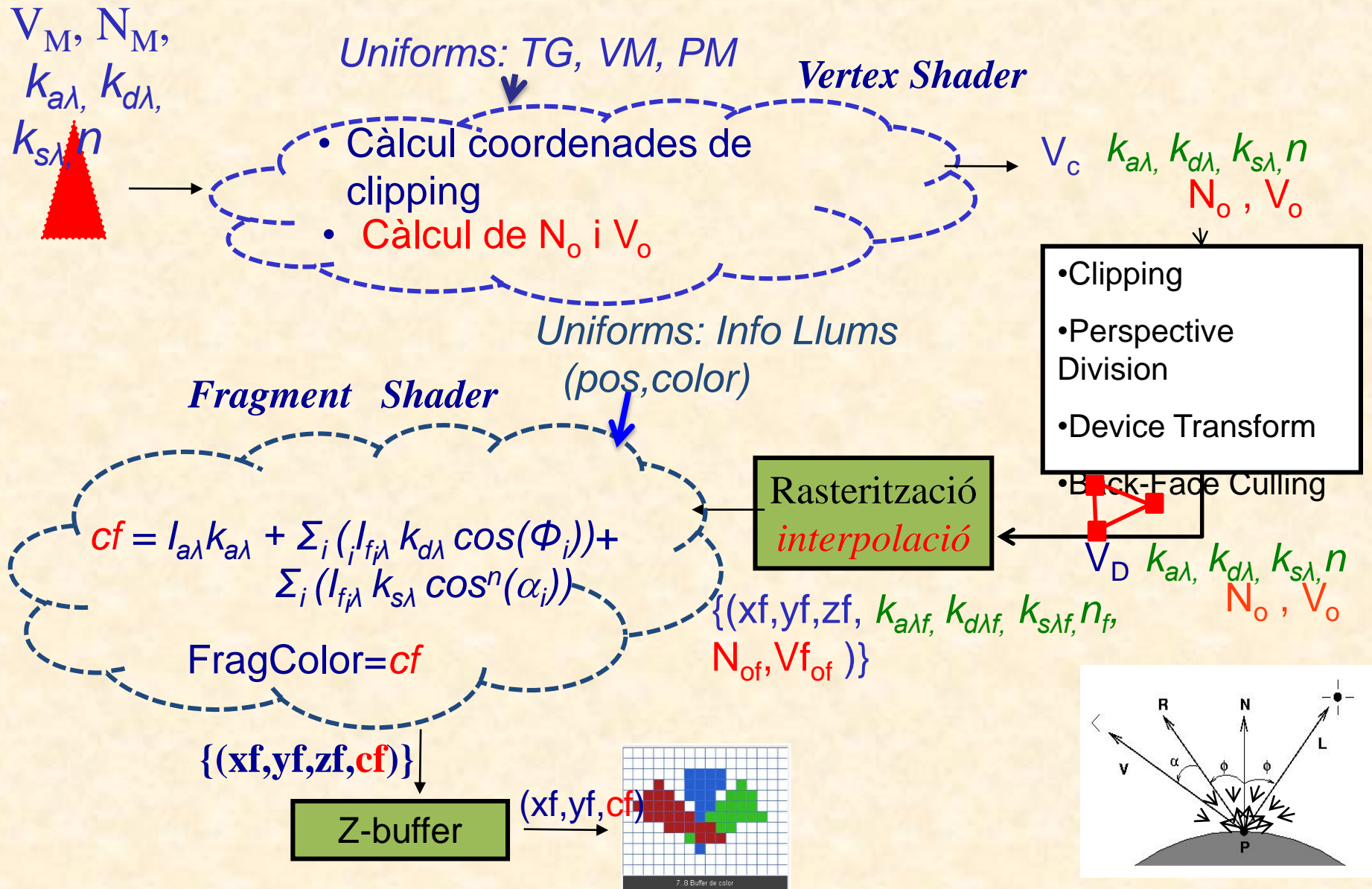
V_M , N_M , $k_{a\lambda}$, $k_{d\lambda}$, $k_{s\lambda}$, n ,
guardats en
VBOs de VAO

Shading (colorat) de polígons

Phong Shading: Càlcul color en el Fragment Shader

Gràfics 3D

Pintat de geometria, Shaders i Il·luminació

SGI – Màster MEI – curs 17/18 Q1